

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली -११००५८

प्राक्शास्त्री - प्रथमवर्षम् - प्रथमपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः .....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

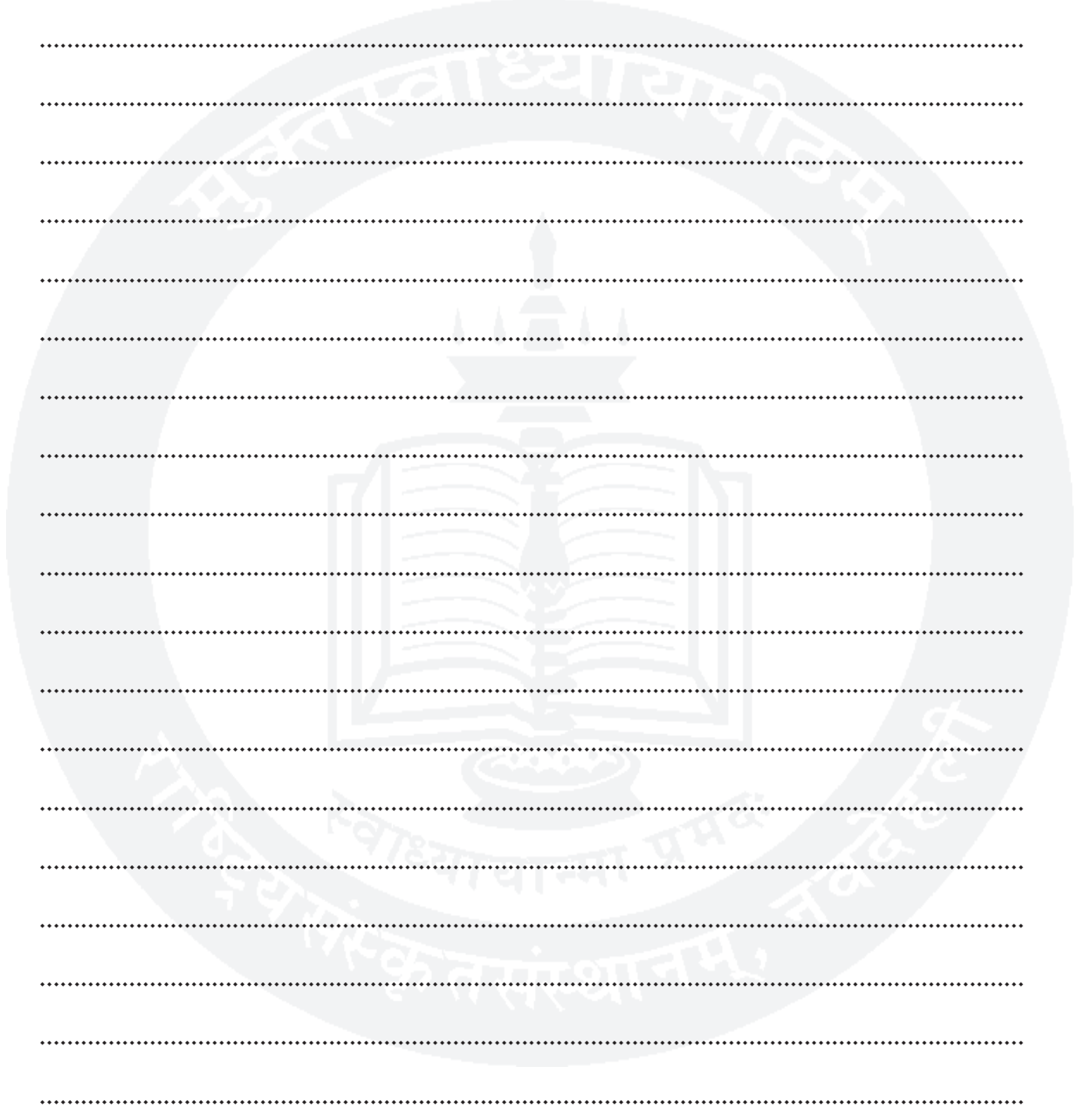
मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् .....

दिनाङ्कः .....

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः .....

प्राक्शास्त्री - प्रथमवर्षम् - प्रथमपत्रम्

विषयः - (क) लघुसिद्धान्तकौमुदी (आदितः भ्वादिपर्यन्ता) - 70 अङ्काः

(ख) रचनानुवादः - 30 अङ्काः

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति । अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions . Out of these twenty (20) questions should be answered.

(अ) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः केचन चतुर्दश प्रश्नाः समाधेयाः -

(प्रथमग्रन्थतः)

1. वृद्धिसञ्ज्ञा केन सूत्रेण भवति?
2. अवसानं किं भवति?
3. कण्ठस्थानीयाः वर्णाः के?
4. सवर्णदीर्घसन्धिविधायकं सूत्रं किम्?
5. 'तपरस्तत्कालस्य' सूत्रस्या अर्थं लिखत।
6. 'स्तोः श्चुना श्चुः' इति सूत्रस्य सोदाहरणं वृत्तिं लिखत।
7. उपसर्गाः कति सन्ति? सर्वान् लिखत।
8. नकारस्य णकारं विधायकं विधिसूत्रं लिखत।
9. 'हशि च' सूत्रस्यास्य सोदाहरणम् अर्थं लिखत।
10. विप्रतिषेधे किं कार्यम्?
11. अनुस्वारस्य परसवर्णः कदा भवति?
12. प्रगृह्यसञ्ज्ञाविधायकं सूत्रं किम्?
13. कयोः विभाषासञ्ज्ञा भवति?
14. प्रयत्नः कतिधा? प्रकारान् लिखत।

15. सूत्रं पूरयत- 'मुखनासिका.....'।
16. लोपसञ्ज्ञाविधायकं सूत्रं किम्?
17. 'रामष्टीकते' इत्यत्र ष्टुत्वं केन सूत्रेण विधीयते?
(ब) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः केचन षट् प्रश्नाः समाधेयाः -
18. 'द्वि' शब्दस्य स्त्रीलिङ्गे रूपाणि लिखत।
19. 'कति' शब्दस्य रूपाणि लिखत।
20. कर्मणि कर्मवाच्ये का विभक्तिः भवति?
21. 'राजनि' 'राज्ञि' इति रूपद्वयं कुतः?
22. 'भू'-धातोः लट्-लकारे उत्तमपुरुषे कानि रूपाणि भवन्ति?
23. द्विकर्मकधातूनां कारिकां लिखत।
24. कारकस्य सामान्यं लक्षणं किम्?
25. कति लकाराः? नामानि लिखत।

खण्डः - ख

प्रश्नाः - पञ्च समाधेयाः

अङ्काः - 05 X 08 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

- (अ) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः केचन षट् प्रश्नाः समाधेयाः -
1. 'प्रौढः' इति रूपं साधयत।
2. श्चुत्वसन्धिः कुत्र भवति? सोदाहरणं लिखत।
3. अव्ययसञ्ज्ञाविधायकसूत्रं विलिख्य अव्ययस्य लक्षणं लिखत।
4. भू-धातोः लिट्-लकारे प्रथमपुरुषस्य एकवचनरूपस्य सिद्धिः कार्या।
5. सम्बन्धस्य कारकेषु गणना कथं न भवति? स्पष्टयत।
6. अर्थवत् इत्यस्य सूत्रस्यार्थं विस्तरेण लिखत।
- (ब) अधः प्रदत्तेभ्यः प्रश्नेभ्यः कश्चन एकः प्रश्नः समाधेयः।
7. संस्कृते अनुवादं कुरुत
(क) सीता गीत गाती है।
(ख) दिनेश नागपुर जाता है।

- (ग) तीन पुस्तकें पढ़ो।
 (घ) राम गुरु के साथ चलता है।
 (ङ) प्रातःकाल पूर्वदिशा में सूर्योदय होता है।
8. राजन्, अस्मत्, नदी-प्रातिपदिकानां रूपाणि लिखत।

खण्ड: - ग

प्रश्ना: - द्वौ समाधेयौ

अङ्का: - 02 X 10 = 20

निर्देश: - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

- (अ) अधोलिखितप्रश्नयोः एकः प्रश्नः समाधेयः -
1. मध्वरिः, प्रेजते, शिवोऽर्च्यः, मनीषा एतानि चत्वारि रूपाणि साधयत।
  2. गम्-धातोः लिट्-लुट्-लुङ्-विधिलिङ्-लकारेषु रूपाणि लिखत।
- (ब) अधोलिखितप्रश्नयोः एकः प्रश्नः समाधेयः -
1. 'साधकतमं करणम्' इत्यस्य अभिप्रेतार्थं लिखत।
  2. अधोलिखितवाक्यानां वाच्यपरिवर्तनं कुरुत।
- (क) सुरेशः फलं खादति।
 (ख) वीराः देशरक्षां कुर्वन्ति।
 (ग) सः तिष्ठति।
 (घ) मया मधुरं गीतं श्रुतम्।
 (ङ) शिष्यः गुरुं नमस्करोति।

